

**HIỆP HỘI HỒ TIÊU
VÀ CÂY GIA VỊ VIỆT NAM**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: 64/CV-VPSA

TP. Hồ Chí Minh, ngày 25 tháng 6 năm 2025

V/v Góp ý và kiến nghị đối với một
số quy định tại Luật Thuế GTGT
số 48/2024/QH15 liên quan
đến ngành Hồ tiêu và Gia vị

Kính gửi:

- Quốc hội Nước CHXHCN Việt Nam;
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Tài chính;
- Bộ Nông nghiệp và Môi trường;
- Bộ Công Thương;
- Cục Hải quan;
- Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam;
- Ban Nghiên cứu Phát triển Kinh tế Tư nhân (Ban IV).

Luật thuế Giá trị gia tăng số 48/2024/QH15 được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XV, kỳ họp thứ 8 thông qua ngày 26 tháng 11 năm 2024 và có hiệu lực từ ngày 01 tháng 7 năm 2025. **Tại Điểm d, Khoản 2, Điều 9, Thuế suất quy định:** “Mức thuế suất 5% áp dụng đối với hàng hóa, dịch vụ sau đây: Sản phẩm cây trồng, rừng trồng (trừ gỗ, măng), chăn nuôi, thủy sản nuôi trồng, đánh bắt chưa chế biến thành các sản phẩm khác hoặc chỉ qua sơ chế thông thường, trừ sản phẩm quy định tại khoản 1 Điều 5 của Luật này”.

Qua nghiên cứu lấy ý kiến phản hồi của ngành hàng, của doanh nghiệp chế biến xuất khẩu và các thành phần kinh tế liên quan khác trong chuỗi cung ứng Hồ tiêu và gia vị xuất khẩu của Việt Nam, đánh giá về tiềm năng và sự phát triển ngành hàng trong thời gian tới trong bối cảnh tiếp tục thực hiện chính sách phát triển thị trường xuất khẩu bền vững, giữ vững thương hiệu quốc gia trên thị trường quốc tế đồng thời cân đối với các mục tiêu phát triển kinh tế xã hội trong nước để ngày càng ổn định đời sống người nông dân, tạo công ăn việc làm, tạo ổn định nguồn thu từ thuế cho nhà nước, tăng thu ngoại tệ từ xuất khẩu, ngày càng phát triển chế biến sâu, Hiệp hội cho rằng việc áp thuế GTGT 5% cho nông sản nói chung trong đó có Hồ tiêu, gia vị bản địa các loại, cà phê, gạo, cao su, điều, dừa... là chưa phù hợp, có thể ảnh hưởng nghiêm trọng đến việc hoàn thành các mục tiêu chiến lược nêu trên. Trước mắt, Hiệp hội xin kiến nghị Quốc hội, Chính phủ, Bộ Tài chính, Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Bộ Công Thương và các quý Bộ ngành hữu quan cân nhắc, xem xét:

- Kiến nghị áp thuế 0% GTGT cho các doanh nghiệp thu mua nguyên liệu thô nông sản nói chung (hồ tiêu và gia vị, cà phê, dừa, cao su, điều ...) để xuất khẩu ra nước ngoài để thu ngoại tệ về cho đất nước (không áp dụng cho hàng chế biến).

- Trong khi chờ xem xét, đánh giá kiến nghị của Hiệp hội và doanh nghiệp, kính đề nghị cho doanh nghiệp được áp dụng theo quy định cũ 0% GTGT khi mua/bán nguyên liệu nội địa nhằm chế biến xuất khẩu.

Hiệp hội xin được trình bày báo cáo cụ thể như sau:

1. Việt Nam với năng lực sản xuất hàng năm trên dưới 200 ngàn tấn Hồ tiêu trong khi tiêu thụ nội địa chưa đến 4% (ước tính 6-8 ngàn tấn/năm do vậy hầu hết các doanh nghiệp thu mua nguyên liệu trực tiếp từ dân để phục vụ chế biến xuất khẩu là chủ yếu nên tùy thuộc quy mô chế biến/bán lẻ nội địa của từng doanh nghiệp, có thể không có hoặc rất ít tỷ lệ hàng hoá/nguyên liệu thô dành cho chế biến, kinh doanh và tiêu thụ nội địa để được khấu trừ 5% thuế GTGT.

Mặc dù việc áp thuế 5% GTGT theo nguyên tắc sẽ được khấu trừ nhưng trước mắt sẽ ngay lập tức làm tăng chi phí giá thành xuất khẩu trong khi lượng vốn lớn của doanh nghiệp/nhà xuất khẩu phải được huy động để nộp thuế cho nhà nước và đợi để được khấu trừ trong khi hiện cũng không có quy định hướng dẫn thủ tục, thời hạn hoàn thuế, đảm bảo quá trình hoàn thuế công khai minh bạch, trực tuyến và không làm phát sinh chi phí để được hoàn thuế. Có thể nói rằng từ trước đến nay trên thực tế vấn đề hoàn thuế gặp muôn vàn khó khăn do thủ tục và quy trình phức tạp, mất thời gian hàng năm mà vẫn chưa xong, doanh nghiệp vẫn chưa được lấy lại số tiền thuế để quay vòng vốn kinh doanh, chuẩn bị đơn hàng xuất khẩu.

Theo báo cáo 2024 (Cục Hải quan), tổng kim ngạch xuất khẩu Hồ tiêu và gia vị các loại khoảng 350 ngàn tấn, kim ngạch 1,7 tỷ USD thì giá sử với mức thuế 5% GTGT doanh nghiệp xuất khẩu cần ứng trước một lượng tiền rất lớn khoảng $5\% \times 1,7 \text{ tỷ USD} = 85 \text{ triệu USD}$ tương đương hơn 2.100 tỷ đồng để nộp thuế cho nhà nước và chờ đợi không có thời hạn để được nhà nước cho hoàn thuế thay vì đáng lẽ ra số tiền nợ đọng vốn này được hoàn thuế nhanh chóng để trả lại cho doanh nghiệp đưa vào kinh doanh tạo ra thêm đơn hàng, lợi nhuận, công ăn việc làm, của cải cho toàn xã hội.

Như vậy, theo quy định này doanh nghiệp sẽ cần dự phòng dòng tiền lớn hơn, gây áp lực lên thanh khoản. Trong bối cảnh lãi suất và chi phí đầu vào chưa giảm nhiều, quy định này khiến doanh nghiệp tiếp tục gặp rủi ro nợ ngắn hạn, chậm thanh toán.

2. Ngoài ra, thực tế quy định hoàn thuế trong thời gian qua cho thấy ít nhiều cũng đã tạo ra những kẽ hở, lỗ hổng và cũng đã có những vụ việc lợi dụng chính sách này để trục lợi, gian lận, mà cuối cùng đối tượng bị thiệt thòi là những doanh nghiệp xuất khẩu làm ăn chân chính. Trong những trường hợp có các dấu hiệu chiếm dụng thuế GTGT của nhà nước, không nộp lại cho nhà nước của các nhà cung cấp nguyên liệu trung gian nội địa thì những nhà mua cuối là doanh nghiệp xuất khẩu sẽ bị ảnh hưởng và sẽ bị treo việc khấu trừ thuế vì liên đới đến việc mua nguyên liệu của đối tượng không hoàn thành nghĩa vụ thuế cho nhà nước như các vụ việc đã từng xảy ra trước đây.

Đây cũng là một trong những lý do trong những năm gần đây việc áp thuế GTGT đã được bãi bỏ và nay lại được ban hành trở lại trong khi doanh nghiệp thấy rằng các mối lo vẫn còn rất nhiều và chưa có hướng dẫn giải quyết triệt để.

3. Trong bối cảnh thương chiến hiện nay trong đó có việc hàng nông sản Việt Nam bị Hoa Kỳ đe dọa áp thuế đối kháng và nếu phải chịu thêm thuế GTGT 5% thì đây tiếp tục là một áp lực lớn đè lên vai người nông dân về yếu tố giá vì nếu giá bán không cạnh tranh thì tất nhiên người dân sẽ không mặn mà với việc tiếp tục giữ vườn, tiếp tục canh tác để phát triển ngành hàng và khi đó nguồn nguyên liệu cho xuất khẩu sẽ bị giảm, không được dồi dào đủ lớn như quy mô hiện nay để Việt Nam có thể định hướng nguồn cung toàn cầu. Và trên thực tế hiện diện tích trồng Hồ tiêu đã bị suy giảm nhiều do sự cạnh tranh của cây sầu riêng trong gần 10 năm trở lại đây. Nay việc áp dụng thuế GTGT 5% có thể là một yếu tố tiếp tục gây ra việc sụt giảm diện tích canh tác Hồ tiêu trong thời gian tới.

4. Trước mắt, việc áp thuế 5% sẽ gây bất lợi về giá cho Hồ tiêu và gia vị Việt Nam trên thị trường quốc tế khiến giá chào bán cao hơn so với các nước cạnh tranh như Indonesia, Ấn Độ, Brazil, vốn vẫn duy trì ổn định chính sách ưu đãi cho hàng xuất khẩu. Ví dụ như Ấn Độ hiện là nước xuất khẩu gia vị các loại lớn thứ 2 thế giới, với chính sách hỗ trợ xuất khẩu tối đa trong đó có việc miễn thuế thu nhập cho lợi nhuận từ xuất khẩu để khuyến khích mọi thành phần kinh tế tham gia xuất khẩu, khai thác tối đa thị phần cho hàng hóa Ấn Độ trên thị trường thế giới.

Trên thị trường quốc tế giá luôn luôn là yếu tố quyết định. Khách hàng quốc tế (thường mua số lượng lớn) rất nhạy cảm với thay đổi giá, có thể nhanh chóng quyết định chuyển đơn hàng sang quốc gia khác. Thực tế 5 tháng đầu năm 2025 mặc dù chưa áp dụng mức thuế 5% GTGT nhưng xuất khẩu Hồ tiêu đã có sự sụt giảm 12,5% so với cùng kỳ 2024 do giá cạnh tranh hơn từ các nước Brazil và Indonesia... Đây mới chỉ là động thái điều chỉnh thị trường đột ngột tại thời điểm Brazil có vụ thu hoạch tốt 2025. Nếu việc tăng giá do ảnh hưởng thuế GTGT thì lại là bài toán dài hạn cho người mua khi quyết định tìm nguồn cung ở đâu để tối ưu hoá chi phí và lợi nhuận. Việt Nam chắc chắn sẽ bị kém cạnh tranh trong sân chơi toàn cầu với việc tác động của sắc thuế này.

Với mức lợi nhuận của các đơn hàng hiện chỉ dao động 1-2% thì việc chịu thuế GTGT 5% trong bối cảnh thị trường ngày càng cạnh tranh khốc liệt và các nước cung cấp khác tiếp tục duy trì chính sách hỗ trợ xuất khẩu ổn định thì tương lai của ngành Hồ tiêu xuất khẩu Việt Nam sẽ bị uy hiếp và tụt hạng, doanh nghiệp không thể có đủ lợi nhuận để bù cho chi phí thuế, dẫn đến việc mất đơn hàng, mất thị trường, mất khách hàng, mất thương hiệu quốc gia của ngành hàng trên thị trường quốc tế.

5. Ngoài ra, với quy định 5% GTGT sẽ có nhiều doanh nghiệp hiện đang thực hiện chế biến kinh doanh nông sản xuất khẩu sẽ bắt buộc phải rà soát lại kế hoạch kinh doanh, đánh giá quy mô, xem xét việc có nên tiếp tục kinh doanh nông sản xuất khẩu nữa hay không? Hiện cả nước có khoảng 400 doanh nghiệp kinh doanh chế biến nông sản Hồ tiêu và gia vị xuất khẩu và dự báo trong thời gian tới khả năng sẽ xảy ra việc đóng cửa, thu hẹp quy mô đầu tư/kinh doanh, sàng lọc thị trường do tác động của sắc thuế này.

Với quy mô công ty hộ gia đình, công ty nhỏ với lực lượng lao động từ 20-50 người, số lượng việc làm tạo ra và duy trì cho lực lượng lao động là rất lớn và ổn định nhất là tại vùng trồng nguyên liệu. Nếu các công ty xuất khẩu giảm quy mô hoặc chuyển hướng kinh doanh sang ngành nghề khác, một số lượng lớn việc làm sẽ mất và tạo ra tỷ lệ thất nghiệp lớn, gây áp lực cho nền kinh tế và việc hoàn thành các mục tiêu ổn định xã hội, phát triển kinh tế địa phương, hỗ trợ nhóm đối tượng thiểu số vùng cao của Đảng và Nhà nước.

Trong tổng thể cả nền kinh tế, mặc dù tỷ lệ đóng góp của cả ngành nông nghiệp vào GDP 11,9%, thấp hơn các ngành khác nhưng là ngành có tỷ lệ lao động lớn 55%, tập trung nhiều ở vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa và cũng là ngành duy nhất có thặng dư xuất khẩu ròng hơn 17,9 tỷ USD trong năm 2024. Điều này cho thấy vai trò quan trọng của ngành nông lâm thủy hải sản xuất khẩu của Việt Nam trong tổng thể cơ cấu toàn bộ nền kinh tế trong thời gian tới trong đó có sản phẩm Hồ tiêu và gia vị xuất khẩu. Thật là đáng tiếc cho ngành nông sản xuất khẩu Việt Nam nói chung và ngành Hồ tiêu và gia vị nói riêng nếu quy mô và thương hiệu quốc gia bị ảnh hưởng do việc áp dụng quy định mới này.

Như vậy, Luật thuế GTGT vô hình chung đã gián tiếp làm ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh, xuất khẩu và lợi nhuận của doanh nghiệp trong ngành nông sản chế biến xuất khẩu, từ đó làm ảnh hưởng đến nguồn thu từ thuế cho nhà nước trong dài hạn vì doanh nghiệp làm ăn thua lỗ, sụt giảm lợi nhuận nên sẽ làm sụt giảm nguồn thu từ thuế thu nhập doanh nghiệp, sụt giảm nguồn thu từ thuế thu nhập cá nhân đóng cho nhà nước.

Bên cạnh đó, các ngành dịch vụ hỗ trợ khác như vận tải biển, dịch vụ khai thuê hải quan, dịch vụ kiểm nghiệm chất lượng hàng hoá cũng sẽ bị tụt giảm theo. Hàng năm hiện ngành Hồ tiêu và gia vị nói chung xuất khẩu khoảng 350 ngàn tấn với giá trị kim ngạch hơn 1,7 tỷ USD, năng lực khoảng 15.000 TEU/năm.

6. Đối tượng trực tiếp sản xuất là nông dân, là đối tượng hiện không có chức năng ban hành hoá đơn GTGT. Vì lý do này, hiện doanh nghiệp đang hết sức gặp khó khăn trong việc giải trình nguồn gốc nguyên liệu khi mua của dân để có đầy đủ chứng từ theo yêu cầu của Bộ Công Thương để được xem xét cấp giấy chứng nhận xuất xứ C/O hàng Việt Nam. Nay để được khấu trừ thuế GTGT, một lần nữa đây cũng lại là vấn đề mà doanh nghiệp không thể giải quyết được vì lý do thực tiễn khách quan. Hiện vướng mắc của vấn đề C/O cũng đang được Hiệp hội và doanh nghiệp, người dân báo cáo và kiến nghị Bộ Công Thương xem xét giải quyết phù hợp với điều kiện và thực tiễn sản xuất ngành hàng.

Là nước nông nghiệp, lực lượng nông dân đông đảo, liệu nhà nước và chính phủ đã tính đến các quy định, chính sách đi kèm bên cạnh Luật thuế GTGT để hỗ trợ cho nông dân song hành cùng doanh nghiệp xuất khẩu cùng tham gia vào chuỗi cung ứng để tối ưu hoá lợi nhuận, ngày càng nâng cao giá trị nông sản Việt Nam trên thị trường quốc tế?

7. Khoản b, Mục 1, Điều 15: Về việc hoàn thuế "*Số thuế giá trị gia tăng được hoàn của hàng hóa, dịch vụ xuất khẩu không vượt quá 10% doanh thu của hàng hóa, dịch vụ xuất khẩu của kỳ hoàn thuế. Số thuế giá trị gia tăng đầu vào đã được xác định cho hàng hóa, dịch vụ xuất khẩu nhưng chưa được hoàn do vượt quá 10% doanh thu của hàng hóa, dịch vụ xuất khẩu của kỳ hoàn thuế trước được khấu trừ vào kỳ tính thuế tiếp theo để xác định số thuế giá trị gia tăng được hoàn của hàng hóa, dịch vụ xuất khẩu kỳ hoàn thuế tiếp theo*".

Đối với mặt hàng Hồ tiêu, cà phê... nói chung vào mùa thu hoạch (1 năm/1 lần) nông dân bán nhiều, bán ồ ạt (khấu trừ thuế nhiều) nhưng xuất khẩu ít do năng lực chế biến và điều kiện thời gian giao hàng của người mua nên việc khống chế hoàn thuế 10% trên doanh thu xuất khẩu sẽ ảnh hưởng rất lớn đến việc xuất khẩu và thu mua hàng của nông dân trong những thời điểm thu hoạch/vào vụ trong năm.

Một lần nữa yêu cầu không chế hoàn thuế trong tháng không được vượt quá 10% trên tổng doanh thu xuất khẩu là không hợp lý, không phù hợp với điều kiện kinh doanh của ngành hàng Hồ tiêu và nông sản nói chung.

8. Hiệp hội cho rằng, trong mọi trường hợp, các quy định và chính sách ban hành cần đảm bảo sự thông thoáng, minh bạch, công bằng và tạo động lực cho mọi thành phần kinh tế phát triển nhất là khu vực kinh tế tư nhân-là động lực phát triển trong ngành chế biến nông sản xuất khẩu theo tinh thần Nghị quyết 68.

Có thể tham khảo việc thực hiện quy định hoàn thuế của Ấn Độ rất rõ ràng, minh bạch. Trong vòng 03 ngày cơ quan có thẩm quyền hoàn thành việc hoàn thuế và mọi thủ tục được thực hiện công khai trên cổng thông tin điện tử chính phủ, không gây phiền hà, rắc rối, những nhiễu và tốn kém chi phí cho doanh nghiệp. Có thể nói cơ chế và quy định này cũng đã giúp tránh việc diễn giải tùy tiện từ các cơ quan thuế địa phương/tiểu bang, tránh tình trạng cục bộ nơi được hoàn, nơi không, nơi nhanh, nơi chậm... mà lại áp dụng đồng bộ, thống nhất các quy định trên toàn liên bang/cả nước.

Trên đây là một số ý kiến, đề xuất của Hiệp hội Hồ tiêu và cây gia vị Việt Nam thay mặt cho doanh nghiệp, người nông dân, mọi đối tượng liên quan trong chuỗi cung ứng từ canh tác-sản xuất đến chế biến xuất khẩu Hồ tiêu và gia vị Việt Nam xin được kiến nghị với Quốc hội, Chính phủ, Bộ Tài chính, quý Bộ ngành liên quan cân nhắc, xem xét áp dụng thuế 0% GTGT cho các doanh nghiệp thu mua nguyên liệu thô nông sản nói chung (hồ tiêu và gia vị, cà phê, dừa, cao su, điều ...) để xuất khẩu ra nước ngoài để thu ngoại tệ về cho đất nước (không áp dụng cho hàng chế biến). Hiệp hội tin tưởng rằng chính sách này sẽ tiếp tục tạo điều kiện thuận lợi và ổn định cho ngành hàng Hồ tiêu và gia vị xuất khẩu tiếp tục phát triển, giữ vững thương hiệu quốc gia và tiếp tục cạnh tranh với vai trò dẫn dắt trên thị trường Hồ tiêu và gia vị toàn cầu.

Hiệp hội Hồ tiêu và cây gia vị Việt Nam rất mong tiếp tục nhận được chỉ đạo của chính phủ, của quý Bộ ngành trong thời gian tới để hoàn thành nhiệm vụ hỗ trợ ngành hàng Hồ tiêu và gia vị ngày càng phát triển bền vững. Hiệp hội cam kết tiếp tục hợp tác, cung cấp thông tin liên quan cho quý Bộ ngành khi có chỉ đạo.

Trân trọng cảm ơn.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lưu Vp.

TM. BAN CHẤP HÀNH

CHỦ TỊCH

Hoàng Thị Liên